KIMMOKAAVA
KIMMO MUSTONEN DI YKS 124
KITKANTIE 34 F 40, 93600 KUUSAMO
0400 703 521
kimmo.mustonen@kimmokaava.fi
www.kimmokaava.fi

SOTKAMON KUNTA

Kuusamo, 6.10.2026

SUMPSAN RANTA-ASEMAKAAVAN osittaisen muutoksen ehdotus on ollut nähtävillä 3.9.-5.10.2026. Muistutuksia ei ole jätetty. Lausuntojen vastineena totean seuraavaa:

Lupa- ja valvontavirasto 30.9.2026 toteaa lausunnossaan: **Lausuttavana oleva ranta-asemakaavamuutosehdotus** Sotkamon kunta on pyytänyt Lupa- ja valvontavirastolta lausuntoa otsikossa mainitusta ranta-asemakaavaehdotuksesta. Ranta-asemakaavamuutos koskee kiinteistöä 765–406–2–21. Ranta-asemakaavamuutos käsittää ranta-asemakaavan mukaisen rakennuspaikan siirtämisen, yhden rakennuspaikan poistamisen ja yhden käyttötarkoituksen muuttamisen. Samalla tutkitaan tieyhteyksien sijoittelua ja rannan muuta maankäyttöä. Lupa- ja valvontavirasto esittää ranta-asemakaavassa otettavaksi huomioon seuraavaa: **Selvitysten riittävyys** Lupa- ja valvontaviraston näkemyksen mukaan kaava-aineistosta ei ilmene, että luontoselvityksen laadinnassa ja kaavan luontovaikutuksien arvioinnissa olisi hyödynnetty kaikkia olennaisia käytettävissä olevia tietolähteitä tai arvioitu alueen luontoarvoja ajantasaisen ohjeistuksen mukaisesti. Lupa- ja valvontavirasto pitää yhtenä puutteena sitä, ettei kaava-aineistossa ole huomioitu tyydyttävässä ekologisessa tilassa olevan Sumsa-järven kunnostussuunnitelmaa (2024). Kunnostussuunnitelmassa on käsitelty kattavasti järven valuma-aluetta, vedenlaatua ja kuormitustekijöitä. Kunnostussuunnitelman yhteydessä tarkasteltiin myös luontodirektiivin liitteen IV(a) lajien mahdollisia elinympäristöjä (korentolajit ja viitasammakko). Viitasammakosta tehtiin havaintoja esimerkiksi Sumsa-järven etelärannalle laskevan Valkeisenojan varrelta. Kaava-alueelta ja sen vaikutusalueelta tulee arvioida, esiintyykö siellä edellä mainituille luontodirektiivin liitteen IV(a) lajeille soveltuvia elinympäristöjä. Mikäli kaavan toteuttamisella voi olla vaikutuksia tiukasti suojeltujen lajien lisääntymis- tai levähdyspaikkoihin, tulee lajien esiintyminen selvittää oikea-aikaisesti ja asianmukaisin menetelmin. Luontodirektiivin liitteen IV(a) lajien lisääntymis- tai levähdyspaikkojen hävittäminen tai heikentäminen on kielletty luonnonsuojelulain (9/2023) 78 §:n	Sumsa -järven kunnostusta koskevat tiedot lisätään luontoselvitykseen. Samalla arvioidaan muutosalueen olosuhteiden sopivuutta luontodirektiivin liitteen IV(a) lajeille.

nojalla. Luontoselvitysten laadinnassa on perusteltua hyödyntää myös avoimia paikkatietoaineistoja, kuten Suomen lajitietokeskuksen ja Suomen ympäristökeskuksen aineistoja. Esimerkiksi Laji.fi-järjestelmään on tallennettu alueelta vesikasvihavaintoja. Lupa- ja valvontavirasto muistuttaa, että luontoselvitysten laadinnassa suositeltavat hyvät käytännöt on kirjattu Suomen ympäristökeskuksen julkaisuun Luontoselvitykset ja 2024). **Asemakaavamerkinnät ja -määräykset** Ranta-asemakaavamääräyksissä rakentamiskorkeuden osalta viitataan ylävesirajaan. Lupa- ja valvontavirasto toteaa, että kaavakartta ei sisällä tietoja vedenkorkeudesta. Kaavaselostuksen mukaan Sumsa-järvi ei ole säännöstelty. Jotta tulkinta rakentamiskorkeudesta toteuttamisvaiheessa olisi yksiselitteinen, kaava-asiakirjoista tulisi selvitä, mikä on alin rakentamiskorkeus. Lupa- ja valvontavirasto muistuttaa oppaasta alimpien rakentamiskorkeuksien määrittämiseksi ranta-alueilla (Ympäristöopas / 2014, Suomen ympäristökeskus, Ilmatieteen laitos, Ympäristöministeriö, Maa- ja metsätalousministeriö), jossa on mm. suosituksia sisävesien rannoille. Lupa- ja valvontavirasto myös muistuttaa, että voimassa olevan kaavan ympäristöselvityksessä (v. 1998) on todettu, että rakentamisen osoittaminen Jänisniemen alueelle ei ole maaperän pehmeyden vuoksi suotavaa ja kaavamuutoksen nimenomaisena tarkoituksena on rakennuspaikkojen muuttaminen paremmin soveltuville paikoille. Kaavaselostuksen vaikutusten arvioinnin mukaan rantapuusto estää rakentamisen näkymisen kauemmaksi. Lupa- ja valvontavirasto huomauttaa, että ranta-asemakaavaehdotus ei tue tätä näkemystä, sillä kaavakartassa ei ole tätä osoittavaa kaavamerkintää tai -määräystä. Lupa- ja valvontavirasto ehdottaa kaavaehdotuksen täydentämistä siten, että rantapuuston säilyminen tulisi huomioiduksi riittävältä leveydeltä. **Muuta huomioitavaa** Osa ranta-asemakaava-alueesta sijoittuu pohjavesialueelle. Lupa- ja valvontavirasto muistuttaa, että lähtökohtaisesti pohjavesialueelle suunnitellut maalämpökaivot vaativat vesitalousluvan. Mikäli rakentamislupahakemuksessa lämmitysmuodoksi on ilmoitettu maalämpöjärjestelmä (maapiiri, vesistöpiiri tai maalämpökaivo), Lupa- ja valvontavirastolta tulee pyytää asiasta erillinen lausunto. **Jatkokäsittely** Lupa- ja valvontavirasto edellyttää, että edellä lausuttu otetaan huomioon.	Laji.fi -aineistojen tiedot on hankittu Sotkamon kunnan kautta. Tiedot lisätään luontoselvitykseen ja kaavan vaikutusten arviointiin. Alimman sallitun rakentamiskorkeuden määrittely tehdään tekeillä olevan rakennusjärjestyksen säännösten mukaisesti. Voimassa olevan kaavan ympäristöselvitys on ollut varsin yleispiirteinen eikä ole perustunut riittäviin maastotutkimuksiin alueen laajuudesta ja samaan aikaan vireillä olleiden kaavojen määrästä johtuen. Jänisniemen alue on kuivunutta rämettä, jonka maaperä on kovapohjaista. Rantapuuston säilyttämistä turvaavat määräykset lisätään kaavaan. Maalämpökaivoja koskeva lausuntopyyntövelvoite lisätään selvyyden vuoksi kaavamääräyksiin, vaikka se on jo voimassa erikseen.
Kainuun ympäristöterveyspalveluiden terveydensuojeluviranomainen sähköpostilla 25.9.2026 ilmoittaa, ettei ole lausuttavaa.	
Kainuun liitto 2.10.2026 toteaa, että Sotkamon kunta on pyytänyt mm. Kainuun liiton lausuntoa Sumpsan ranta-asemakaavan osittaisen muutoksen kaavaehdotuksesta. Kaavamuutoksen tarkoituksena on siirtää 1 rakennuspaikka tarkoituksenmukaiselle paikalle, vähentää rakennuspaikkojen määrää ja laittaa kaavamääräykset- ja merkinnät tämän hetken käytäntöä vastaaviksi. Suunnittelualue sijaitsee Sotkamon keskustaajamasta koilliseen Sumpsan järven rannalla. Alueella ei ole voimassa olevaa oikeusvaikutteista yleiskaavaa. Kainuun liitto on antanut lausunnon Sumpsan ranta-asemakaavan osittaisen muutoksen osallistumis- ja arviointisuunnitelmasta sekä kaavaluonnoksesta 2.6.2026.	

Lausunto kaavaehdotuksesta Kainuun liitto toteaa, että liiton lausunto suunnittelualueen osallistumis- ja arviointisuunnitelmasta sekä kaavaluonnoksesta on huomioitu pääosin riittävästi kaavaehdotuksen kaavaselostuksessa. Tarkennuksena kaavaselostuksen sivulle 17 Kainuun liitto toteaa, että suunnittelualueen läheisyydessä oleva pääsähköjohdon yhteystarvemerkintä tarkoittaa Kainuun tuulivoimamaakuntakaavassa 2035 osoitettua kaavamerkintää Pääsähköjohdon yhteystarve 400 kV, 110 kV, jota koskee suunnittelumääräys. Tuulivoimaloiden rakentamista koskeva yleinen suunnittelumääräys (asemakaavaselostus s. 19) on myös syytä päivittää ajantasaiseen muotoonsa siten, kuin se on Kainuun tuulivoimamaakuntakaavassa 2035 tarkistettu. Kainuun liitolla ei ole muuta lausuttavaa ranta-asemakaavan kaavaehdotuksesta.	Kaavaselostukseen korjataan ko. kohdat.
Kainuun museo 5.10.2026 lausuu **Sumpsan ranta-asemakaavan osittainen muutos** Ranta-asemakaavahanke koskee kiinteistöä 765–406–2–21. Kaavamuutoksen tarkoituksena on siirtää 1 rakennuspaikka tarkoituksen mukaiselle paikalle, vähentää rakennuspaikkojen määrää ja laittaa kaavamääräykset- ja merkinnät tämän hetken käytäntöä vastaaviksi. **Rakennettu kulttuuriympäristö ja maisema** Suunnittelualueella ei sijaitse valtakunnallisesti, maakunnallisesti tai paikallisesti arvokkaita rakennetun kulttuuriympäristön kohteita tai maisemia. Lähimmät inventoidut rakennetun kulttuuriympäristön kohteet sijaitsevat noin 1,5 kilometrin etäisyydellä muutosalueesta Sumsa-järven rannalla, eikä kaavamuutoksella ole niihin vaikutusta. **Muinaisjäännökset** Kiinteät muinaisjäännökset ovat muinaismuistolain (295/1963) rauhoittamia. Ilman lain nojalla annettua lupaa kiinteän muinaisjäännöksen kaivaminen, peittäminen, muuttaminen, vahingoittaminen, poistaminen ja muu siihen kajoaminen on kielletty. Sumpsan ranta-asemakaava muutosalueelle ei tunnettu muinaismuistolailla rauhoitettuja kiinteitä muinaisjäännöksiä, mutta kaava-alueella sijaitsi havaintokohde Jänislahti, mjrek. 1000079262. Kainuun Museo on kohteen Jänislahti tarkastanut ja todennut, että kohteessa on tervahauta ja kyseessä on muinaismuistolailla rauhoitettu kiinteä muinaisjäännös. Päivitetty kohdekuvaus löytyy muinaisjäännösrekisteristä osoitteessa: https://www.kyppi.fi/to.aspx?id=112.1000079262 Kaavakarttaan kohde Jänislahti on merkitty, mutta kaavakartan selostuksessa puuttuu kohteen nimi, status ja rekisterinumero, jotka ovat Jänislahti, kiinteä muinaisjäännös ja rekisteritunnus 1000079262. Samat tiedot pitää löytyä myös kaavaselostuksessa.	Kaavaselostukseen korjataan ko. kohdat.

Kimmo Mustonen